

پژوهشکده شورای نگهبان

گزارش کارشناسی

پرونده‌های دیوان عدالت اداری
در خصوص:

تقاضای ابطال بخشنامه شماره ۹۱/۱۸۴/۲۷
مورخ ۱۳۹۱/۰۶/۱۵ بانگ صادرات ایران

کد گزارش: ۹۴۰۲۰۱۰

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۲/۲۷

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

گزارش کارشناسی پرونده‌های دیوان عدالت اداری

موضوع:

تقاضای ابطال بخشنامه شماره ۹۱/۱۸۴/۲۷

مورخ ۱۳۹۱/۰۶/۱۵ بانک صادرات ایران

تهیه و تنظیم:

مرتضی حاج علی خمسه

نظارت:

سیدمجتبی حسینی پور اردکانی

پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۴۰۲۰۱۰

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۴/۲/۲۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گزارش کارشناسی پرونده‌های دیوان عدالت اداری

تقاضای ابطال بخشنامه شماره ۹۱/۱۸۴/۲۷ مورخ ۱۳۹۱/۰۶/۱۵ بانک

صادرات ایران

موضوع شکایت: تقاضای ابطال بخشنامه شماره ۹۱/۱۸۴/۲۷ مورخ

۱۳۹۱/۰۶/۱۵ بانک صادرات ایران

شاکی: آقای یوسف کاظمی آشتیانی و خانم ناهید جنتی‌پور

طرف شکایت: بانک صادرات ایران

جهات مغایرت شرعی: قاعده لاضرر

شماره و تاریخ نامه دیوان: ۹۰۰۰/۲۱۰/۲۰۸۸۸/۲۰۰ - ۱۳۹۲/۰۲/۲۴

مقدمه

پیرو شکایت آقای یوسف کاظمی آشتیانی و خانم ناهید جنتی‌پور به دیوان عدالت اداری با موضوع ابطال «بخشنامه شماره ۹۱/۱۸۴/۲۷ مورخ ۱۳۹۱/۰۶/۱۵» به طرفیت بانک صادرات ایران^(۱) با ادعای مغایرت مفاد بخشنامه مذکور با شرع^(۲)، موضوع در نتیجه استعلام دیوان عدالت اداری از شورای نگهبان، در این

- ۱- البته بخشنامه مذکور مربوط به بانک صادرات ایران می‌باشد اما در برگ دادخواست، «بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران» به عنوان طرف شکایت درج شده است.
- ۲- علاوه بر ادعای مغایرت شرعی بخشنامه مذکور، در دادخواست ارائه شده از سوی وکیل شکات، ادعای مغایرت این بخشنامه با مواد ۱ و ۲ قانون مسئولیت مدنی و مواد ۶۶۶ و ۶۶۷ قانون مدنی نیز مطرح شده است.

شورا مطرح و جهت بررسی و ارائه گزارش، به پژوهشکده شورای نگهبان ارجاع گردید. با توجه به بررسی صورت گرفته پیرامون موضوع مطروحه، طرفین پرونده بر این موضوع اتفاق نظر دارند که به هنگام برداشت از حساب ارزی توسط دارندگان اینگونه حساب‌ها که با پرداخت ارز به صورت نقدی اقدام به افتتاح حساب نموده‌اند، باید ارز به صورت نقدی پرداخت گردد. اما شاکیان پرونده مدعی «پرداخت دلار» در زمان گشایش حساب ارزی هستند و طرف شکایت یعنی بانک صادرات، خلاف آن را ادعا دارد.

اگر ادعای شاکیان پرونده مبنی بر پرداخت ارز نقدی در زمان گشایش حساب ارزی صحیح باشد، بخشنامه مورد شکایت از جهت مطرح شده در شکایت، محل ایراد شاکیان نمی‌باشد و در واقع شعبه بانک از جهت نقض بخشنامه مورد شکایت، تخلف انجام داده است و موضوع جنبه قضائی می‌یابد. اما اگر این ادعای شاکیان پرونده صحیح نباشد و موجودی حساب ارزی خود در زمان گشایش را از طرق دیگری مانند حواله ارزی تأمین کرده باشند، ایراد مطرح شده توسط شاکیان نسبت به مغایرت شرعی بخشنامه مذکور، نیازمند بررسی است.

شرح و بررسی

۱. خلاصه مفاد شکایت

شاکیان پرونده که از دارندگان حساب ارزی (دلار) نزد بانک صادرات ایران بوده‌اند، به هنگام برداشت از موجودی حساب خود، با امتناع شعبه بانک از

پرداخت اسکناس (دلار)^(۱) مواجه می‌شوند و بانک با استناد به بخشنامه داخلی خود به شماره ۹۱/۱۸۴/۲۷ مورخ ۱۳۹۱/۶/۱۵ (لازم به ذکر است که تاریخ این بخشنامه در شکایت ارائه شده به اشتباه ۱۳۹۱/۶/۱۹ درج شده است، درحالیکه تاریخ بخشنامه مزبور مطابق خود این بخشنامه ۱۳۹۱/۶/۱۵ می‌باشد) اعلام می‌دارد که مجاز به پرداخت اسکناس (وجه نقدی ارز) به این قبیل مشتریان نبوده ولی می‌تواند معادل ریالی ارز درخواست شده برای برداشت از حساب را - آن هم به نرخ مرجع دولتی و نه نرخ آزاد روز - پرداخت نماید.

دلایل شکات

پس از این، شاکیان به سه دلیل، عمل بانک را مصداق تدلیس دانسته و مبادرت به طرح شکایت کردند. دلایل مطرح شده توسط شکات بدین شرح است:

اولاً هنگام افتتاح حساب، دلار پرداخت نموده‌اند و علت افتتاح حساب ارزی نیز عبارت است از اینکه در زمان نیاز، بتوانند ارز (دلار) از حساب خود برداشت نمایند؛

ثانیاً در زمان افتتاح حساب چنین شرطی یا اجازه‌ای برای بانک وجود نداشته است^(۲)؛

ثالثاً زمان صدور بخشنامه‌های مورد استناد بانک، بعد از افتتاح حساب بوده و

۱- منظور از «اسکناس» در ادبیات بانکی در ارتباط با موضوع پرونده حاضر، وجه نقدی ارز (در اینجا دلار) می‌باشد.

۲- به‌منظور اظهار نظر دقیق‌تر ملاحظه قرارداد مربوطه مورد نیاز است.

شمول این بخشنامه‌ها به حساب‌های قبلاً افتتاح شده «عطف بما سبق» بوده و با موازین شرعی و قانونی مغایرت دارد.

نهایتاً با توجه به ورود ضرر فاحش به آنان و از آنجا که بانک نسبت به موجودی حساب مشتریان خود در حکم وکیل و امین می‌باشد و در نتیجه نمی‌تواند اقدام به انجام عمل مغایر با منافع آنان نماید، ابطال بخشنامه مورد بحث را از حیث مغایرت با قاعده فقهی لاضرر، درخواست نموده‌اند.^(۱)

پاسخ بانک صادرات

بانک صادرات نیز در جوابیه خود که طی نامه محرمانه شماره ۹۲۲/۲۳۲/۴۴۶۸ مورخ ۱۳۹۲/۷/۱۷ به شورای نگهبان ارسال داشته است، این عمل خود را مطابق بخشنامه‌های شماره ۶۰/۱۰۲۸ مورخ ۱۳۹۱/۸/۲۷ و ۶۰/۱۰۳۷ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۲۳ بانک مرکزی اعلام کرده است که بر اساس آن، بانک‌ها صرفاً مجاز به پرداخت اسکناس به دارندگان حساب‌هایی هستند که از محل ارز با منشأ خارجی و یا اسکناس (وجه نقدی ارزی) تأمین شده باشد. همچنین علاوه بر ذکر وجود مصلحت و ضرورت، در انتهای این نامه قید شده است که «اینگونه مشتریان، اسکناس جهت واریز به حساب، در اختیار بانک‌ها قرار نداده‌اند.»

۲. تحلیل و بررسی پرونده

مطابق بررسی‌های صورت گرفته و همچنین بخشنامه‌های مورد استناد در این

۱- همانطور که گفته شد، علاوه بر ادعای مغایرت شرعی بخشنامه مذکور، ادعای مغایرت این بخشنامه با مواد ۱ و ۲ قانون مسئولیت مدنی و مواد ۶۶۶ و ۶۶۷ قانون مدنی نیز توسط شکات مطرح شده است.

پرونده، افتتاح حساب ارزی (و تأمین ارز این حساب‌ها) به سه طریق امکان پذیر می‌باشد: ۱- از طریق پرداخت اسکناس (وجه نقدی ارزی) ۲- از طریق حواله‌های ارزی با منشأ خارجی (حواله‌های مستقیم دریافتی از شعب و بانک‌های خارج از کشور) ۳- از طریق حواله‌های ارزی با منشأ داخلی (حواله‌های ارزی دریافتی از شعب و بانک‌های ایران در داخل کشور). براساس بخشنامه‌های مزبور پرداخت وجوه اینگونه حساب‌ها به دارندگان این حساب‌ها شقوق مختلفی دارد که ذیلاً این شقوق و همچنین وضعیت پرونده حاضر نسبت به آن‌ها مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

به موجب جزء «۱» از بند «الف» بخشنامه مورد شکایت به شماره ۹۱/۱۸۴/۲۷ مورخ ۱۳۹۱/۶/۱۵ (که مطابق با بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های بانک مرکزی متهی به دستورالعمل^(۱) پیوست بخشنامه شماره ۶۰/۱۰۳۷ مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۲۳ می‌باشد)، «در صورتی که مبلغ واریزی به حساب مشتریان صرفاً با وجوه نقد (اسکناس) صورت پذیرفته باشد»، شعب بانک مجاز به پرداخت اسکناس هستند. جزء «۵» از بند «الف» بخشنامه بانک مرکزی نیز با عنوان «نحوه استفاده از حساب‌های ارزی و حواله‌های ارزی وارده (منشأ خارجی) و ارز نقدی» مقرر داشته:

«چنانچه متقاضیان با پرداخت نقود بیگانه (به صورت نقدی) نسبت به گشایش حساب و یا واریز وجه به حساب‌های مفتوحه قبلی اقدام نمایند، در صورتی که تقاضای برداشت از حساب، دریافت سود متعلقه و یا بخشی از

۱- دستورالعمل مذکور با عنوان «دستورالعمل افتتاح حساب‌های ارزی و صدور گواهی سپرده ارزی به نام اشخاص حقیقی و حقوقی (غیردولتی) نزد شبکه بانکی کشور» است که به پیوست پرونده می‌باشد.

سپرده مفتوحه و یا انسداد حساب را داشته باشند، بانک عامل موظف است عین ارزش وصول شده حداکثر تا سقف ۱۰/۰۰۰ دلار (به طور روزانه) و یا معادل آن به سایر ارزهای جهان‌روا را با موافقت متقاضی و از محل منابع ارزی خود به صورت نقدی (اسکناس) به حساب وی واریز و یا پرداخت نماید.

تبصره - اخذ هرگونه تعهد از مشتریان مبنی بر پرداخت ارزش در حد مقدمات یا معادل آن به ریال در خصوص اینگونه حساب‌ها مجاز نمی‌باشد.^(۱)

بنابراین، هم بر اساس ادعای شاکیان پرونده که مدعی شده‌اند به هنگام افتتاح حساب ارزی، دلار (وجه نقدی ارزی) پرداخت کرده‌اند و هم بر اساس بخشنامه بانک صادرات و بانک مرکزی و ادعای بانک صادرات در نامه جوابیه، در صورت پرداخت اسکناس (وجه نقدی ارزی) برای افتتاح حساب ارزی، به هنگام برداشت از حساب، باید اسکناس (وجه نقدی ارزی) در اختیار مشتری قرار گیرد. لذا از این منظر و به لحاظ ثبوتی، اختلافی میان طرفین پرونده وجود ندارد.

لیکن به لحاظ اثباتی، وکیل شکات، مدعی «پرداخت دلار» توسط موکلین خود هنگام افتتاح حساب می‌باشد که این تعبیر دارای ابهام است و می‌تواند هم شامل

۱- نکته حائز اهمیت آن است که دستورالعمل مذکور بانک مرکزی که به پیوست جوابیه بانک صادرات می‌باشد، مؤخر از بخشنامه بانک صادرات، صادر شده است (بخشنامه های بانک مرکزی مربوط به تاریخ‌های ۱۳۹۱/۸/۲۷ و ۱۳۹۱/۱۱/۲۳ می‌باشد در حالیکه بخشنامه بانک صادرات مربوط به تاریخ ۱۳۹۱/۶/۱۵ است) ! درحالی‌که بانک صادرات بخشنامه خود را مستند به دستورالعمل بانک مرکزی صادر نموده است: «مطابق بخشنامه‌های بانک مرکزی منتهی به بخشنامه ...». به همین جهت باید دقیقاً بررسی گردد که بخشنامه‌ای از بانک مرکزی که بانک صادرات در تاریخ ۹۱/۶/۱۵ بر مبنای آن اقدام به صدور بخشنامه کرده باشد، چه بخشنامه‌ای است. آیا همین بخشنامه‌های ارسال است و یا اینکه سابقاً نیز بخشنامه‌هایی با همین مفاد وجود داشته است.

پرداخت اسکناس و هم شامل واریز پول از طریق ارائه حواله ارزی شود. هرچند از ظاهر عبارت «پرداخت دلار»، پرداخت اسکناس به ذهن متبادر می‌گردد. لیکن از سوی دیگر در جوابیه ارسالی، بانک صادرات مدعی شده است: «اینگونه مشتریان، اسکناس جهت واریز به حساب، در اختیار بانک‌ها قرار نداده‌اند». اگرچه مشخص نیست منظور از «اینگونه مشتریان»، «دارندگان حساب ارزی با منشأ داخلی» می‌باشد یا «شاکیان پرونده» منظور است. لذا، در صورتی که شکایت به هنگام افتتاح حساب ارزی، اسکناس پرداخت نموده باشند، بانک مزبور مطابق بخشنامه خود و همچنین بانک مرکزی می‌بایست به هنگام برداشت از حساب، اسکناس در اختیار آنان قرار دهد و در صورت عدم انجام این امر در واقع از بخشنامه‌های مذکور تخلفی نموده‌اند و از این حیث ایرادی متوجه بخشنامه مورد شکایت در این زمینه نیست (مطابق تماسی که با شاکی پرونده صورت گرفته است وی مدعی شده دلار را از شخص ثالثی خریداری کرده که وی دارای حساب ارزی بوده و دلار را از طریق چک، به خریدار می‌دهد و خریدار نیز آن را برای افتتاح حساب به بانک صادرات داده است. بنابراین بر این اساس حواله‌ای در میان نبوده است و به نظر می‌رسد افتتاح حساب در واقع از طریق پرداخت دلار (به صورت چک) صورت گرفته است). لذا در صورتی که در مورد نوع پرداخت و نحوه گشایش حساب و طریق تأمین ارز آن اختلاف وجود داشته باشد مسأله جنبه قضائی پیدا نموده و لازم است از اقدام بانک شکایت شود.

اما فارغ از حالت فوق، دو طریق دیگر برای افتتاح حساب ارزی و تأمین ارز این حساب‌ها وجود خواهد داشت و آن تأمین ارز این حساب‌ها از طریق حواله‌های ارزی با منشأ خارجی و یا با منشأ داخلی می‌باشد. که در این دو

صورت ادعای مغایرت شرعی بخشنامه مزبور قابل بررسی است. چراکه شاکی نسبت به کل بخشنامه در این خصوص شکایت نموده است. مسئله‌ای که در اینجا ابتدائاً بایستی مشخص شود عبارت است از اینکه آیا حواله شاکیان با منشأ داخلی بوده است یا با منشأ خارجی و اینکه تفاوت این دو چیست؟

در صورتی که تأمین ارز این حساب‌ها از طریق حواله ارزی با منشأ خارجی بوده باشد مطابق بخشنامه مورد شکایت (جزء «۳» بند «ب»^(۱)) بانک مجاز به پرداخت اسکناس به مشتریان نبوده و می‌بایست معادل ریالی آن را پرداخت نماید. ولیکن براساس اصلاح صورت گرفته در این بخشنامه، به موجب بخشنامه شماره ۹۲/۱۸۴/۲۰ مورخ ۹۲/۷/۱ (جزء «۳» بند «الف» اصلاحی)^(۲) پرداخت اسکناس (وجه نقد ارزی) مربوط به حساب‌هایی که از محل حواله های ارزی با منشأ خارجی می باشد در حد مقدورات و با اخذ کارمزد فروش اسکناس پس از کسب مجوز از اداره کل ارز مجاز می باشد.

در این خصوص باتوجه به اینکه تاریخ ثبت شکایت ۱۳۹۲/۱/۲۸ می‌باشد و بخشنامه اصلاحی که اجازه پرداخت اسکناس (وجه نقد ارزی) را به بانک در

۱- بند «ب»: مواردی که شعب مجاز به پرداخت اسکناس به مشتریان نمی‌باشد:

...

۳- وجوهی که از محل حواله‌های ارزی دریافتی از شعب و بانک‌های خارج از کشور و شعب و بانک‌های ایرانی در داخل کشور، به حساب مشتریان و یا حساب بستانکاران واریز گردیده و می‌گردد.

۲- بند «ب»: مواردی که شعب مجاز به پرداخت اسکناس به مشتریان نمی‌باشد:

...

۳- وجوهی که از محل حواله‌های ارزی دریافتی از شعب و بانک‌های ایرانی در داخل کشور، به حساب مشتریان و یا حساب بستانکاران واریز گردیده و می‌گردد

خصوص اینگونه حساب‌ها داده است مربوط به مورخ ۱۳۹۲/۷/۱ می‌باشد، این امکان وجود خواهد داشت که موضوع شکایت متنی گردیده باشد ولیکن در بخشنامه اصلاحی نیز بانک صرفاً در حد مقدمات خود مجاز به پرداخت اسکناس شده و در این خصوص می‌تواند تکلیف صریح و قطعی متوجه بانک نباشد. اگرچه در بخشنامه مورد شکایت (پیش از اصلاح)، حتی اگر حواله ارزی منشأ خارجی داشت بانک اصولاً به هیچ وجه مجاز نبود اسکناس (وجه نقد ارزی) به مشتری پرداخت نماید.

اما در صورتی که تأمین ارز این حساب‌ها از طریق حواله ارزی با منشأ داخلی بوده باشد مطابق بخشنامه مورد شکایت (جزء «۳» بند «ب»^(۱)) و همچنین بخشنامه اصلاحی شماره ۹۲/۱۸۴/۲۰ مورخ ۹۲/۷/۱ (جزء «۳» اصلاحی بند «ب»^(۲)) بانک مجاز به پرداخت اسکناس (وجه نقد ارزی) به مشتریان نبوده و می‌بایست صرفاً معادل ریالی آن را (به نرخ مرجع دولتی) پرداخت نماید.

لذا با عنایت به توضیحات فوق صرفاً در یک حالت بانک مکلف به پرداخت اسکناس (وجه نقدی ارز) به صاحبان حساب‌های ارزی شده است و

۱- بند «ب»: مواردی که شعب مجاز به پرداخت اسکناس به مشتریان نمی‌باشد:

...

۳. وجوهی که از محل حواله‌های ارزی دریافتی از شعب و بانک‌های خارج از کشور و شعب و بانک‌های ایرانی در داخل کشور، به حساب مشتریان و یا حساب بستانکاران واریز گردیده و می‌گردد.

۲- بند «ب»: مواردی که شعب مجاز به پرداخت اسکناس به مشتریان نمی‌باشد:

...

۳. وجوهی که از محل حواله‌های ارزی دریافتی از شعب و بانک‌های ایرانی داخل کشور، به حساب مشتریان و یا حساب بستانکاران واریز گردیده و می‌گردد.

آن هم در صورتی که صاحب حساب از طریق پرداخت اسکناس (وجه نقدی ارز) اقدام به افتتاح حساب و یا تکمیل آن نموده باشد و در صورت دیگر این الزام برای بانک وجود نداشته بلکه در یک صورت (تأمین ارز حساب ارزی از محل حواله با منشأ داخلی) براساس بخشنامه های مورد اشاره اصولاً اجازه چنین امری را ندارد و در یک صورت (تأمین ارز حساب ارزی از محل حواله با منشأ خارجی) نیز صرفاً در حد مقدرات خود مجاز به پرداخت اسکناس (وجه نقدی ارز) می باشد و نه مکلف.

همچنین اساساً با توجه به تاریخ مؤخر بخشنامه اصلاحی نسبت به تاریخ طرح شکایت و عدم امکان عطف بماسبق شدن آن، بخشنامه اصلاحی ارتباطی با پرونده حاضر پیدا نمی کند. در حقیقت بخشنامه مورد شکایت که در زمان طرح شکایت حاکم بوده است - به ادعای شاکیان پرونده - منجر به تضييع حقوق آنان گردیده است، درحالیکه اثر اصلاح بخشنامه ناظر به زمان اصلاح به بعد می باشد و به قبل از آن - یعنی تاریخ طرح شکایت - تسری نمی یابد ولی اثر ابطال بخشنامه به دلیل مغایرت با شرع - بر اساس نظریه شماره ۱/۷۹/۱۸۲۴۷ مورخ ۱۳۷۹/۱۰/۲۸ شورای نگهبان^(۱) - ناظر به زمان تصویب بخشنامه به بعد می باشد، فلذا تقاضای ابطال آن از سوی شکات مطرح شده است. بنابراین اصلاحیه ارسالی، تأثیری در نتیجه پرونده مورد بررسی نخواهد داشت؛ ضمن آنکه جوابیه بانک صادرات که به موجب نامه محرمانه شماره ۹۲۲/۲۳۲/۴۴۶۸ مورخ

۱- «... چون ابطال موارد خلاف شرع مستند به تشخیص فقهای شورای نگهبان است و از مصادیق اعمال اصل چهارم قانون اساسی می باشد، فلذا ابطال از زمان تصویب آنها خواهد بود.»

۱۳۹۲/۷/۱۷ برای شورای نگهبان ارسال شده است، مبتنی بر بخشنامه اصلاحی تنظیم شده است و نه بر اساس بخشنامه مورد شکایت.

حال باتوجه به توضیحات مطروحه در صورتی که پیش از افتتاح حساب ارزی توسط شکات مطابق ضوابط موجود صرفاً در صورتی که وجه موجود در حساب مشتریان به صورت اسکناس تأمین شده باشد، امکان پرداخت وجه نقدی ارز امکان پذیر بوده است و در سایر موارد چنین امکانی وجود نداشته و به عبارت دیگر چنین ضابطه و محدودیتی وجود داشته است، این ضوابط فاقد اشکال به نظر می رسد ولیکن در صورتی که این ضابطه و محدودیت بعد از افتتاح حساب ارزی ایجاد شده باشد و مسبوق به سابقه نباشد، عطف نمودن آن نسبت به حساب های ارزی موجود محل تأمل است، چراکه مشتریان با این فرض که از حساب ارزی (که به هر صورت وجه آن تأمین شده است) می توانند وجه نقدی ارز (اسکناس) دریافت کنند اقدام به افتتاح چنین حساب هایی نموده اند.

نتیجه گیری

مطابق بررسی های صورت گرفته و همچنین بخشنامه های مورد استناد در این پرونده، افتتاح حساب ارزی (و تأمین ارز این حساب ها) به سه طریق امکان پذیر می باشد:

- ۱- از طریق پرداخت اسکناس (وجه نقدی ارزی)
- ۲- از طریق حواله های ارزی با منشأ خارجی (حواله های مستقیم دریافتی از شعب و بانک های خارج از کشور)
- ۳- از طریق حواله های ارزی با منشأ داخلی (حواله های ارزی دریافتی از شعب و بانک های ایران در داخل کشور).

براساس بخشنامه‌های مزبور، پرداخت وجوه اینگونه حساب‌ها به دارندگان این حساب‌ها شقوق مختلفی دارد که براساس آن صرفاً در یک حالت بانک مکلف به پرداخت اسکناس (وجه نقدی ارز) به صاحبان حساب‌های ارزی شده است و آن هم در صورتی که صاحب حساب از طریق پرداخت اسکناس (وجه نقدی ارز) اقدام به افتتاح حساب و یا تکمیل آن نموده باشد و در صورت دیگر این الزام برای بانک وجود نداشته بلکه در یک صورت (تأمین ارز حساب ارزی از محل حواله با منشأ داخلی) براساس بخشنامه‌های مورد اشاره اصولاً اجازه چنین امری را ندارد و پرداخت وجوه این حساب‌ها تنها به صورت ریالی و به نرخ ارز مرجع دولتی می‌باشد و در یک صورت (تأمین ارز حساب ارزی از محل حواله با منشأ خارجی) نیز صرفاً در حد مقدرات خود اجازه پرداخت اسکناس (وجه نقدی ارز) به بانک داده شده است و تکلیفی در این خصوص وجود ندارد.

بنابراین در فرض نخست در صورتی که بانک عامل اقدام به پرداخت اسکناس نماید در واقع از بخشنامه‌های مذکور تخلف نموده است و در صورت اختلاف در نحوه تأمین ارز حساب و نوع پرداخت مسأله جنبه قضائی می‌یابد. اما در دو صورت اخیر عدم پرداخت اسکناس به صاحبان این حساب‌ها می‌تواند محل بررسی باشد. در این خصوص به نظر می‌رسد در صورتی که چنین محدودیتی بعد از افتتاح حساب ارزی مقرر شده باشد و پیش از آن مطابق ضوابط موجود هر فرد دارنده حساب ارزی فارغ از اینکه وجه حساب خود را از چه طریقی تأمین نموده است می‌توانسته از محل حساب خود اسکناس (وجه نقدی ارز) دریافت دارد، اعمال ضابطه اخیر نسبت به اینگونه حساب‌ها محل تأمل است و می‌تواند منجر به تضییع حقوق اینگونه افراد شود.

امام خمینی (ره):

و از شورایی محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل مابقی آینده، که با کمال دقت و قدرت و ظرافت اسلامی و ملی خود رایانها و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلوگیری نمایند.

(سخن امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قزنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۳۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir